REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumінecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 57. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 12 (25) Martie. 1902.

Școla slovénă dela Cilli.

Am ḑis încă în vara trecută — când se încheiase vestitul armistițiu a diferitelor partide din camera vienesă — că nu va trece mult și érășĭ se v r turbura apele și va fi amenințat mersul regulat al parlamentului din causa marilor contraste dintre nisuințele germane și slave.

E lucru deja constatat de tótă lumea, că luptele din Austria culminéză într'o cestiune de putere între germanism și slavism. Orĭ-cât de mult s'ar sili Dr. Koerber a cârpi într'o parte séu alta, la drépta și stânga, sus și jos rupturile, ce se fac, cu plastru din oficina înțelepciunei politice de stat austriace, carĭ tuturor le dă câte ceva, nimĕnui însĕ de ajuns, nu va ajunge la nicĭ un resultat. El o va păți ca meșterul Manole din legendă, care tot ce clădea peste ḑi vedea dĕrîmându-se peste nópte.

Inainte cu câte-va ḑile se manifestă în camera deputaților radicalismul neîmpăcat al pangermanilor, carĭ nu mai vréu sĕ ție sémă nicĭ de patriotismul, nicĭ de dinasticismul austriac când e vorba de realisarea intereselor germane. In ședința de Vineria trecută a fost o formală ciocnire între Germanii și negermanii din parlament, și fiind-că Slavii fac majoritatea covîrșitóre între negermanĭ și s'a tractat tocmai despre o școlă slavă, se póte afirma cu tot dreptul, că a fost o ciocnire între slavism și germanism.

Prilegiul acestui conflict n'a fost de vre-o însemnătate deosebită, căcĭ pentru mersul istoriei pare a fi puțin important, décă va esista în orașul Cilli din Stiria un gimnasiu paralel sloven pe lângă cel german, orĭ că gimnasiul sloven de aicĭ va fi strămutat la Marburg. Intre raporturile dintre Germanĭ și Slavĭ însĕ acésta formézä deja o cestiune de mare cumpĕnă, căcĭ Germanii voesc strămutarea școlei slovene din Cilli, deórece reclamă acest oraș și ținut în favorul elementului lor și nu vor sĕ fie amenințat printr'o cetățue slovenă. Dér și pentru raporturile între partide și a acestora cu guvernul, a devenit acésta „bagatelă“ dela Cilli de-o însemnătate critică.

Germanii au încercat tot posibilul, ca sĕ-șĭ asigure interesele lor și sĕ dobêndéscă strămutarea școlei slovene dela Cilli la Marburg. Dér nu numai că n'au reușit, ci s'a întêmplat ceva la ce ei nu s'au așteptat, ca sĕ se formeze adecă o majoritate mare compusă din Slavĭ, clericalĭ, conservativĭ, Italienĭ contra propunerei de mijlocire germană (Stürgkh).

Ce a fost însĕ și mai grav, un membru al guvernului, ministrul boem Pientak, a votat contra Germanilor și a produs astfel la aceștia bănuiala, că guvernul Koerber are de cuget a-șĭ forma o majoritate din partidele negermane.

Étă de unde vine marea turburare, ce s'a produs în sînul deputaților germanĭ de tóte colorile și vestea, că e aprópe isbucnirea din nou a obstrucțiunei germane.

Păn' ce Germanii au credut, că vor puté duce cu ei tîrîș-grăpiș ministeriul Koerber, au fost mai liniștițĭ. Acum însĕ vĕd, că nu mai e de glumă și decĭ mobiliséză din nou tóte forțele lor opoziționale.

Ministrul Wlassics și episcopul Mețianu. Sub titlul acesta foile ungurescĭ aduc următórea scire ciudată: „Cu ocasia petrecerei sale în Budapesta, Metropolitul român din Sibiiu Ioan *Mețianu* a făcut o visită ministrului de culte și instrucțiune publică I. *Wlassics*. Din incidentul acesta s'a vorbit și despre afacerea cunoscută a studenților românĭ. După cum anunță *„K. E.“*, ministrul a invitat pe metropolit sĕ *influințeze*, ca *studenții românĭ* din Ungaria *sĕ renunțe la planul lor de demonstrație* și împreună cu studenții maghiarĭ sĕ lucreze la congresul studențesc internațional. Ministrul a adaus, că décă studenții românĭ vor lua posiție contra Maghiarilor, *le va subtrage nu numai favorurile de carĭ se bucură aicĭ, ci va lua mĕsurĭ ca și guvernul român sĕ sisteze tóte ajutórele, pe carĭ la primesc singuraticĭ studenți românĭ din Ungaria din fondurile României*“.

Așteptăm ca scirea acésta sĕ se confirme orĭ desmintă din isvor autentic.

Din „Reichsrath“. Ședința de Vinerĭ a „Reichsrath“-ului a fost érășĭ sgomotósă. Camera a încheiat desbaterea asupra școlelor secundare și s'a votat cu 239 contra 144 voturĭ posițiile stabilite de comisiunea budgetară. La propunerea lui *Derschatta* camera a hotărît votare nominală asupra propunerii contelui *Stürgkh* pentru desființarea claselor paralele la gimnasiul sloven din *Cilli* și pentru înființarea unui gimnasiu sloven deosebit în Marburg. Camera a respins propunerea lui Stürgkh cu 203 contra 170 voturĭ.

Din causa acésta s'a produs érășĭ un mare scandal. Drépta parlamentară a întîmpinat resultatul votării cu aplause frenetice, cei din stânga însĕ (partidele germane) au înscenat un sgomot asurditor. Deputații pangermanĭ fluerau și sbierau, înjurând în tot chipul pe Italienĭ, carĭ încă au votat pentru Slovenĭ. Și s'a strigat și miniștrilor vorbe urîte. Miniștrii părăsiră sala în mijlocul sgomotului infernal și s'au întrunit îndată la un consiliu. Pe un moment se făcu liniște și președintele vrênd sĕ profite de acésta, ca sĕ pună la vot și posițiile restante, stânga parlamentară înscenă un sgomot așa de mare, încât vocea președintelui nu putea fi audită. Ședința fu închisă și camera a luat vacanță de Pascĭ.

Se vorbesce, că partidul poporal german va întra în oposiție. Majestatea Sa a primit alaltăerĭ în audiență pe ministru-președinte *Koerber*, care a raportat asupra situațiunei create după votul de Vinerĭ.

Biserica română unită și autonomia catolică.

Étă memoriul, ce a fost adresat din conferența episcopéscă ținută la 23 Iunie 1897 în Blașiŭ primatelui din Strigoniu, drept rĕspuns la rescriptul primatelui prin care se dispunea conscrierea tuturor alegĕtorilor pentru congresul de organisare a autonomiei catolice.

Eminentissime D-le Cardinal Primate și Archiepiscop!

Abia a ajuns în publicitate hotărîrea preînaltă a Maiestății Sale Regele nostru apostolic de d-to 14 Maiŭ 1897 prin care s'a îndurat preagrațios a permite, ca în decurs de 6 lunĭ sĕ se convóce un nou congres pentru organisarea autonomiei bisericii catolice din Ungaria, și cestiunea autonomiei a devenit așa ḑicênd singura preocupare, care a început a stăpâni mintea Episcopilor, preoților și credincioșilor mirenĭ, carĭ aparțin provinciei bisericescĭ gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Tóte foile politice și literare, carĭ apar în limba română, au tratat la loc de frunte cestiunea acésta, dând espresiune convingerii adênc înrădĕcinate în consciința fie-cărui credincios român gr. cat., că autonomia bisericii catolice din Ungaria, așa după-cum era proiectată în anii 1869—1871 și pe cum acéstă organisare autonomică se proiectéză și acum, nu póte sĕ fie decât fatală pentru independența, cu care e înzestrată încă și astădĭ numita Provincie bisericéscă.

Românii gr. cat. purtând la inimă sórtea bisericii lor, și-au esprimat deja de mai multe-orĭ, cu diferite ocasii, convingerea lor cu privire la posiția de drept public a bisericii gr. cat. române.

Episcopii Provinciei bisericescĭ gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș n'au putut omite din vedere acéstă mișcare generală, ba ar fi greșit chiar în contra obligațiunilor posițiilor de păstorĭ supremĭ în biserica sfântă a D-lui nostru Isus Christos, décă n'ar fi luat numai decât în cea mai seriósă considerațiune modul, prin care sĕ se pótă potoli agitațiunea și temerea credincioșilor sĕi și sĕ se pótă apĕra de eventualele urmărĭ periculóse ale acestei mișcărĭ, atât în ce privesce catolicismul în general, cât mai ales în ce privesce unirea Românilor cu sfânta Biserică catolică a Romei.

Aceste sunt, Eminentissime d-le Cardinal și Primate motivele, carĭ au întrunit pe Episcopii Provinciei nóstre bisericescĭ, și anumit pe subscrisul Archiepiscop și Mitropolit, pe Escel. Lor Episcopii gr. cat. de Oradea-mare și Gherla și în fine pe Ilustr. Sa Episcopul gr. cat. de Lugoș, într'o conferență episcopéscă, ținută la 23 Iunie a. c. ca sĕ se sfătuéscă împreună asupra procedurii, ce ar fi de urmat, spre a delătura pericolul ce amenință biserica, încredințată îngrijirii lor pastorale.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Impresii și amintirĭ.

XI.

Din două părțĭ dealurĭ, carĭ se apropie în partea de nord, formând o vale, care duce la Purcărețĭ, în sud curge măiostos Someșul. Intre dealurĭ și Someș se află satul nostru, avênd forma unei sucale, la care valea, ce duce spre Purcăreț, formézä cuiul, unde se pune țéva.

Timp îndelungat n'am sciut, ce însemnéză numele de Letca. Trăind în Moldova am aflat, că instrumentul, care la noi se numesce „sucală“ și care se întrebuințéză la facerea țevilor. în Moldova se numesce „letcă“. Cuvênt slav, nu e vorbă, însĕ împămêntenit în limba românéscă.

Réthy interpretând cuvêntul letcă cu „fus“ și „vîrtelniță“ îl aduce în legătură cu vultórea, adecă cu locul, unde se învîrtesce apa.

Fără sĕ am pretenția de a fi filolog, mie mi-se pare, că numele satului s'ar puté aduce în legătură cu forma posiției sale, care sémănă fórte mult cu o sucală. Cum s'a făcut însĕ, că adĭ cuvêntul „letcă“ la noi nu mai este înțeles și s'a înlocuit cu altul, pe când în Moldova este încă în vigóre?

D-l Rethy susține, că popularea Chioarului și Solnocului interior s'a făcut d'abia în secolul XV, ér despre Letca în special afirmă, că este o colonie din secolul XVI.

Nu vréu sĕ mĕ pronunț nicĭ pro nicĭ contra.

La 1733, după cum vedem din conscripția episcopului Klein, Letca avea doi preoțĭ, o biserică și 28 de fumurĭ, adecă vr'o 140 locuitorĭ.

In conscripția dela 1750 a vicarului Petru Aron erau deja 220 de locuitorĭ, ér șematismul dela 1900 arată 598 de locuitorĭ.

Satele din prejur mai tóte au căpĕtat în timpul din urmă nume ungurescĭ: Din Cozla au făcut „Kecskés“, din Ciula „Gyulaszeg“, din Restocĭ „Hosszurév“ și așa mai departe. Te revolțĭ, când te gândescĭ la batjocura, ce au făcut'o cu numele vechĭ și cinstite ale acestor comune românescĭ.

Letca a scăpat de acésta batjocură, nu scim prin ce împrejurare.

Avem două bisericĭ, amêndouĕ de lemn. Biserica din jos, numită și „biserica négră“ este mai mică și după cum spune șematismul zidită la 1600; cea din sus, numită și „biserica roșie“ este zidită mai târḑiu, după-ce s'a înmulțit populația și nu mai puteau încăpea în „biserica négră“.

* * *

Nu pot sĕ ḑic decât lucrurĭ bune despre religiositatea și moralitatea poporului nostru.

„La Rusalii am fost la biserică și am eșit la câmp cu icónele — îmĭ scriea într'un rînd fratele meu.—Am stat emoționat și cu ochii plinĭ de lacrĕmĭ vedênd, când am eșit din biserică, ca sĕ mergem la câmp — cum a sărit fiesce-care tată și a luat de pe iconostas câte o icónă, pe care a dat'o apoi în mână „pruncuțului“ sĕu în etate de câte 4—6 anĭ, ca sĕ o ducă la țarină. „Pruncii“ erau bine „înschimbațĭ“ și căruia nu i-s'a ajuns icónă, i-s'a dat câte o „crucița“ în mână. Am rĕmas fórte înduioșat de acest obiceiŭ frumos și de acéstă credință și pietate, de care sunt pĕtrunșĭ ómenii de pe la noi, vĕḑênd cum părinții dau în mâna micului lor prunc sfânta cruce, semnul biruinței, ca și cum ar ḑice: „Na, dragul tatei, căcĭ până ce vei cinsti acest semn și te vei închina lui, Dumnedeu nu te va lăsa“. — E cu neputință sĕ străbată rĕu-voitorii în religia nóstră, căcĭ décă băiatul din vrîsta de 4—5 anĭ scie, ce e biserica și crucea, acela nu se lasă sedus de fie-cine. — Cu elevii școlarĭ apoi, între cântece de „Impĕrate ceresc“ și „Bine eștĭ cuvêntat Christóse, Dumneḑeul nostru“ am eșit la țarină.“

In moralitatea și religiositatea poporului a făcut puțină sguduire venirea strĕinilor, când cu construirea liniei ferate, în general însĕ bunele moravurĭ și adĭ sunt păstrate. Concubinatele nu erau cunoscute, până n'a venit vr'un „nădrăgar“, care sĕ-șĭ fi bătut joc de sfânta căsĕtorie.

Obiectul principal al acestei conferenţe ţinute în reşedinţa mea archiepiscopéscă, l'a format înaltul rescript al Eminenţei Vóstre de d-to 29 Maiŭ 1897 n-rul 2996 prin care a-ţĭ binevoit a dispune, ca începênd cu diua de 24 Iunie sĕ se facă conscrierea tuturor alegĕtorilor catolicĭ, carĭ au drept electoral pentru congresul de organisare a autonomiei regnicolare. Numiţii Episcopĭ, după o seriósă cumpĕnire a lucrului, au hotărît, sĕ aducă la cunoscinţa Eminenţiei Vóstre, că între actualele împrejurărĭ nu pot lua asupra lor rĕspunderea pentru urmările, ce s'ar nasce în detrimentul Provinciei bisericescĭ gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş şi a dieceselor sufragane în casul, când ar escrie alegerile pentru congresul autonomic regnicolar din Ungaria, conform celor cuprinse în amintitul rescript. Tocmai de aceea numiţii Episcopĭ rógă cu profundă stimă pe Eminenţia Vóstrĕ, ca în interesul maicii Biserice catolice şi mai ales în interesul unirii bisericescĭ a Românilor, sĕ binevoiţĭ a lua graţios la cunoscinţă acéstă hotărîre a lor şi a întreveni tot-odată la Majestatea Sa cesaro şi apostolică regéscă, patronul suprem al bisericii catolice din Ungaria, ca sĕ se deie şi Provinciei bisericescĭ gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş concesiune pré înaltă de a-şĭ regula afacerile bisericescĭ esterne într'o organisaţie autonomă separată, conform posiţiei sale de drept public şi conform misiunii, ce o are în sînul poporului românesc.

I. Profunda nóstră stimă faţă cu demnitatea înaltă pe care Eminenţia Ta o ocupă în biserica sfântă a lui Christos şi consideraţiunea, ce-o avem faţă cu înalta persónă a Eminenţiei Vóstre, nu ne permite ca hotărîrea acésta a nóstră sĕ o lăsăm nemotivată. Sĕ ne permiteţĭ decĭ Eminenţia Vóstrĕ, a atinge în celea următóre motivele, carĭ formézá temeiul hotărîrii nóstre.

1. Pontificele roman de gloriósă amintire, Piu IX cu consentimentul pré înalt al Regelui nostru apostolic, patronul suprem al bisericii catolice din Ungaria, prin Bula, care începe cu cuvintele „Ecclesiam Christi“ de d-to VI. Kal. Decemvrie 1853 a instituit pe séma Românilor gr. cat. din ţĕrile corónei Sf. Ştefan o Provincie bisericéscă, constătătóre din patru diecese, anume Provincia gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş, ale cărei părţĭ constitutive sunt: Archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş, diecesa gr. cat. de Oradea-mare şi diecesele de Gherla şi Lugoş. In fruntea acestei Provincie stă Archiepiscopul şi Mitropolitul de Alba-Iulia şi Făgăraş, care, fiind într'un organism format după prescripţiunile canonice ale bisericii grecescĭ, împreună cu episcopii sĕi sufraganĭ, este supus imediat Sf. Scaun Apostolic din Roma şi neatîrnător de orĭ-ce altă autoritate bisericéscă. Acéstă Provincie, de împreună cu tóte instituţiunile şi persónele sale, este esemtă de sub orĭ-ce fel de putere de drept séu jurisdicţiune bisericéscă pentru tóte timpurile: „A pristina Metropolitae Strigoniensis jurisdictionali in perpetuum pariter esemptae sunt et li eratae“.

Clerul şi poporul Provinciei gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş se alipesce cu trup şi suflet de acéstă independenţă autonomică, garantată prin supremii factorĭ bisericescĭ şi de stat. Acéstă preoţime şi acest popor nicĭ pe un moment n'ar permite, ca prin organisarea autonomiei catolice din Ungaria sĕ fie atinsă în orĭ ce direcţiune, sĕ se restringă séu în orĭ ce alt chip sĕ se altereze independenţa acestei Provincie şi posiţia ei specială (különállása) de drept public bisericesc.

Acéstă independenţă însĕ de fapt ar fi esenţial atinsă, şi s'ar înfăţişa alt fel alcătuită de cum este organismul canonic al bisericii nóstre, îndată-ce s'ar face un organism autonomic regnicolar unitar, fie şi numai pentru afacerile bisericescĭ esterne de caracter lumesc. Acest organism proiectat, împreună cu adunarea sa generală şi cu comitetul sĕu central, fiind în preponderantă maioritate compusă din prelaţĭ şi mirenĭ de rit latin, ar avé în praxă o supremaţie asupra Episcopilor Provinciei gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgaraş în afacerile de deliberat asupra membrilor ei. Ast fel Provincia gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş, care de fapt şi de drept a fost deja scósă pentru tóte timpurile de sub supremaţia bisericéscă şi puterea prerogativă de orĭ ce categorie a Archiepiscopului de Strigon, ar ajunge din nou sub supremaţia nu numai a acestui Archiepiscop, ci în urma pretensiunilor inexorabile ale principiului maiorităţii, ar ajunge şi sub supremaţia representanţilor celoralalte diecese catolice de rit latin din patrie, ceea ce ar fi în directă oposiţie cu dispoziţiile amintite mai sus ale locţiitoriului lui Christos.

2. Articolul de lege XXXIX din 1868 a inarticulat în lege ridicarea la rang de Archiepiscopie a Episcopiei gr. cat. de Făgăraş, sub titlul „Metropolia gr. cat. de Alba-Iulia,“ nu mai puţin şi Episcopiile de Lugoş şi Gherla, ridicate pe séma gr.-catolicilor; ér cercul de competenţă şi putere, care compete acestei Mitropolii, nu se póte lua în alt înţeles, decât în acela hotărît de amintita bulă papală.

De altă parte în înţelesul §-lui 14-a articl. de lege XLIII din 1868, tóte acele legĭ ardelene, carĭ asigură libertatea exerciţiului religiunii confesiunilor, bisericilor şi autorităţilor bisericescĭ recepte de pe teritorul Ardealului şi părţile aşa numite adnexe, egalitatea, relaţiunile dintre ele şi cercul lor de competenţă, nu numai s'au susţinut nealterate, ci tot odată au fost estinse şi asupra bisericii gr. cat. — Dintre legile la carĭ se face aicĭ provocare, merită deosebită atenţiune Aprobate constitutiones regni Transilvaniae, pars. I tit. VIII şi artic. de lege LV. din 1791. În acest chip însaşĭ legislativa ţĕrii a asigurat prin legi fundamentale independenţa autonomică a acestei Provincii bisericescĭ.

3. Independenţa acésta autonomică a Provinciei bisericescĭ a fost regulată în cele douĕ sinóde ţinute la 1872 şi 1882 Hotărîrile sinódelor acestora au fost aprobate de sfântul Scaun apostolic al Romei. Idea fudamentală a acestor douĕ sinóde provinciale a fost, că Provincia bisericéscă gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş cu diecesele sale sufragane, atârnă în comun esclusiv şi nemijlocit numai de Sf. Scaun Apostolic al Romei şi că nicĭ o biserică, ie din patrie, fie strĕină, nu are reservat asupra ei nicĭ un fel de jurisdicţiune bisericéscă.

(Va urma.)

Jubileul episcopului Pavel.

Din *Oradea-mare* se anunţă, că Majestatea Sa *monarchul* a adresat episcopului Mihail *Pavel* următórea telegramă de felicitare:

„Vĕ felicit din incidentul aniversării a 50-a a preoţiei şi doresc, ca provedinţa dumnedeéscă sĕ Vĕ ţină încă mulţĭ anĭ spre binele patriei şi al bisericei“.

Din acest incidenţ Majestatea Sa a conferit iubilarului ordinul „Corónei de fier“ cl. I.

Primatele *Vaszary* a adresat episcopului următórea telegramă:

„La jubileul semicentenar al preoţiei, primesce Escelenţă urările mele cele mai sincere.“

Ministru-preşedinte Coloman Szell încă l'a felicitat telegrafic pe venerabilul prelat.

*

Din *Blaşiŭ* ni-se scrie:

La Blaşiŭ, unde Esc. Sa Episcopul Pavel se bucură de deosebită stimă şi simpatie, s'a serbat într'un mod original diua jubileului de aur a preoţiei ilustrului prelat. In loc de a trimite telegrame omagiale jubilantului, care anume s'a fost retras în linişte, la Slatina, mulţĭ fruntaşĭ din Blaşiŭ au subscris din acest solemn prilegiu câte ceva pentru masa studenţilor. Şi resultatul subscripţiei în onórea jubileului de 50 anĭ e tocmai 50 corónе! Étă lista celor ce în acest mod practic au serbat jubileul episcopului Pavel:

S. P. Mateiu, Dr. A. Bunea, Dr. Vas. Hossu, canonicĭ, I. Br. Hodoş, Dr. Iuliu Maniu câte *5 corone*. Bas. Raţiu, rect. sem. *4 cor.* D-na A. n. Solomon, dir. intern. de fetiţe *3 cor.* G. Pop, can., Dr. V. Suciu, prof., Dr. Eug. Solomon, med. câte *2 cor.* Dr. E. Dăianu, Dr. I. Raţiu, Dr. A. Cheţianu, Ioan Fodor, profesorĭ, V. C. Maior, Ales. de Herbay, Ioan Pinca (Cergăul-mare), Aur. P. Bota, prof. G. Muntean, dir. prep., Emil Sabo, I. F. Negruţiu, G. Precup, profesorĭ, câte *1 corónă.*

*

Dintre multele serbărĭ, ce s'au dat în diferite părţĭ în onórea episcopului jubilar, ne vine o corespondenţă şi despre o serbare din Şeitin unde Escelenţa Sa a zidit o biserică pe cheltuiala sa. La liturghia solemnă tot tineretul şcolar a participat sub conducerea d-lui învĕţător Paul Görög, ér corul a cântat sub conducerea d-lui învĕţător Al. Chira. Părintele G. Maior a ţinut o predică ocasională. La serbarea bisericéscă a participat şi comitetul gr. or. sub conducerea preşedintelui C. Roşcău, apoi primăria în frunte cu primarul Arc. Şiclovan şi notarul G. Feier, precum şi mai mulţĭ domnĭ streinĭ ca Adam Becker, proprietar, Iosif şi Stefan Radetzky etc.

Braşov, 24 Martie n.

Profesorul dela şcólele reale române din localitate, N. Bogdan, sub pretextul unei deslușirĭ, ce ar voi s'o dea cu privire la un atac neîntemeiat contra proprietarului „Gazetei“, cuprins într'o notiţă a „Tribunei Poporului“ din Arad — a găsit de cuviinţă a lansa în acéstă din urmă fóie contra aceluiaşĭ proprietar al „Gazetei“ acusaţiunea, că în calitate de preşedinte al clubului comitatens de aicĭ nu şi-ar fi împlinit datoria sa într'un anumit cas, în care „a avut“ şi dênsul, (Bogdan), *„un rol“.*

Nu putem întra în amĕnuntele lungei tirade a d-lui N. Bogdan, prin care tinde a arăta publicului fóiei din Arad câtă silinţă şi-a dat dênsul, care înainte cu patru lunĭ a fost ales pentru prima óră în representanţa comitatensă, de-a îndruma pe preşedintele clubului nostru pe cărarea cea dréptă şi de a-l învĕţa care îi este datoria.

Un zel cu totul particular şi în felul cum îl manifestéză spre marele „gaudiu“ al celor dela fóia aradană, ne mai pomenit la noi.

Pe basa informaţiunilor sigure, ce le avem, ne vom mărgini decĭ a constata numai, că dela început pân' la sfîrşit momentele invocate de d-l Bogdan în primul rênd, ca basă a actului sĕu de acusaţiune, sunt necorĕspundĕtóre realităţii, adecă cuprind afirmărĭ neesacte şi neadevĕrate.

Nu este adevĕrat, ce afirmă numitul domn, că la consfătuirea din ajunul alegerilor comitatense, discutându-se după terminarea ordinei de di în mod confidenţial şi câte-va cestiunĭ privitóre la lucrarea desfăşurată de membrii românĭ la comună, s'ar fi adus vre-o „acusă“ séu chiar „cele mai grele acuse“ clubului comitatens. Şi acésta nu numai din întêmplare nu s'a făcut, ci fiind-că nu era nicĭ-decum la loc vr'o critică nefavorabilă a activităţii clubului comitatens, deórece acesta şi-a împlinit întotdéuna chiemarea sa, ceea ce s'a constatat nu numai de către Românĭ, ci şi de către conlocuitorii noştri de altă naţionalitate din Braşov.

Nu e adevĕrat ce afirmă d. N. Bogdan că „înainte de acésta cu câţĭ-va anĭ se alesese o comisiune, ca sĕ vină c'un proiect de *reorganisare şi reactivare* a clubului român“.

Prin urmare nicĭ nu s'a putut constata acésta la consfătuire. Va fi fost vorbă póte de altceva. Nimenĭ nu e de vină însĕ décă d-l Bogdan înţelege lucrurile de-a 'ndósele.

Nu e adevĕrat, că d-l N. Petrescu a propus sĕ se alégă *o altă* comisiune şi că ar fi cerut ca acésta „sĕ compună un proiect de reorganisare şi reactivare a clubului“. D-sa n'a precisat amĕnunţit problema, ce vrea sĕ o dea comisiunei ce a propus'o, ci a cerut numai ca ea sĕ studieze lucrul şi sĕ propună mijlócele pentru delăturarea scăderilor, ce s'ar afla în organisaţia nóstră la camună şi comitat.

Nu e adevĕrat, că o propunere ca cea amintită de d. Bogdan ar fi fost „primită de către cei de faţă“. Mai departe nu e

---

Poporul însĕ scie sĕ-l trateze după merit pe un asemenea stricător de lege.

Nicĭ beţia nu face ravagii în comuna nóstră, aşa că décă comparĭ starea fisică a Românilor de aicĭ cu starea Românilor de peste Carpaţĭ, unde bântue sifilisul, alcoolismul şi pelagra, apoi trebue sĕ constatăm, că ai noştri sunt într'o situaţie mult mai favorabilă.

Inainte cu vr'o patru anĭ, fiind recolta fórte rea la noi, Românii aduceau vagóne întregĭ de „mălaiŭ“ din Brăila. Ei bine, în urma consumării acestui mălaiŭ, s'au întêmplat câte-va îmbolnăvirĭ de pelagră, până atuncĭ necunoscută în aceste părţĭ.

Se scie, că pelagra se nasce din consumarea de păpuşoiŭ umed, mucegăit.

* * *

Bărbaţii tótă vara sunt duşĭ pe pustele unguresci, unde „Letcanii“ sunt fórte apreciaţĭ, ca bunĭ muncitorĭ agricolĭ şi ómenĭ sobri. Locuitorii altor sate imitéză portul Letcanilor şi se dau de Letcanĭ, pentru-că speréză sĕ între la muncă în condiţiunĭ mai avantagióse.

Din banii câştigaţĭ, muncind pe pusta unguréscă, îşĭ mai acoper nevoile şi plătesc „porţia“, sub povara căreia bieţii ómenĭ aprópe sucombă.

Numai aşa se esplică, că în Letca încă nu s'a întêmplat sĕ se vêndă vr'o moşie la licitaţie, nicĭ pentru „porţie“, nicĭ pentru datorii pe la băncĭ.

In timpul absenţei bărbaţilor, femeile îşĭ lucréză singure pământurile, îşĭ îngrijesc copiiĭ, şi vitele şi casa. Oh, harnică este femeia română!

* * *

Ionu Anei lui Filip se pripăşise într'o vară la munca agricolă, în România. Eu eram atuncĭ la Bêrlad.

Într'o di venind de la birt, unde mâncam, vĕd de departe înaintea casei din „Strada Aurită,“ unde locuiam la o vĕduvă bĕtrână, trei ómenĭ în portul chiorănesc.

Venind mai aprópe, étă că vĕd pe Ionu Anei lui Filip şi alţĭ doi ómenĭ din Lemniiu.

— Pentru D-deu — dic eu, dér ce vînt vĕ aduce pe aicĭ?

— Am muncit tótă vara la lucrul câmpului, acuma ar fi sĕ mergem acasă, dér am socotit, că sĕ nu mergem până vom mai găsĭ ceva de lucru. Am audit că la Odobescĭ sunt multe vii şi că au „suşig“ de lucrătorĭ, aşa ne-am dus la Odobescĭ, lîngă Focşanĭ. Culesul nu s'a început încă şi până se va începe, m'am gândit sĕ viu la Bârlad, sĕ sciu spune a casă la frate şi la surorĭ, că v'am vĕdut, décă odată am fost în ţara românéscă. Am întrebat decĭ, décă e departe Bêrladul? Unii spuneau, că e departe, alţii, că nu e tocmai departe. Eu mi-am luat aieste douĕ „soţii“ şi am venit pe jos până aicĭ.

— Şi cât timp v'a trebuit, ca sĕ puteţĭ veni pe jos de la Odobestĭ?

— Douĕ dile.

— Pĕcatele mele, mĕ gândiam eu. Acesta ar fi venit pe jos póte şi până la Dorohoiŭ, numai sĕ vadă pe „ficiorul popii“ din satul sĕu, în dată ce s'a sciut cu el într'o ţeră.

Atât este de mare credinţa la Românĭ faţă cu cei ce-ĭ iubesc!

De aceea dic eu, că e pĕcat a abusa de acéstă nemărginită încredere şi dragoste.

Décă au venit însă pe jos, eu la rîndul meu, mi-am făcut datoria şi după ce i-am ospătat cu mâncare şi cu vin bun de la Priponeştĭ, i-am trimis înapoi la Odobeştĭ pe cheltuiala mea.

Acum, profitând de împrejurare, că fiind érnă, Ion era acasă, i-am întors visita, ce mi-o făcuse la 1896 în Bêrlad.

I-a părut tare bine lui Ion, că am mers sĕ-l vĕd în casa lui şi cu mândrie mi-a arătat o diplomă de la ministrul agriculturei, în care i-se lăuda munca sîrguitóre, credinţa esemplară şi purtarea cinstită. Odată cu acéstă diplomă, a primit şi un premiu de 50 corónе.

Purtarea bună, credinţa şi sîrguinţa lui Ion însĕ nu sunt lucrurĭ estraordinare. Dér ceea ce a făcut fratele sĕu Costan, este un lucru estraordinar, eroic, cu care momentan nu-mĭ vine în minte sĕ asemĕn alt-ceva, de cât dór eroismul lui Ursus din „Quo vadis“ când a scăpat pe Lygia de furia bourului.

Asta însĕ o voiŭ povesti într'un alt numĕr.

Delaletca.

adevěrat că s'ar fi „ales o comisiune pentru reorganisarea şi reactivarea clubului.“

O alegere formală nicĭ că s'a putut face, din causă, că cestiunea acésta nu fusese pusă la ordinea ḑilei şi nu putea fi resolvată de cătră cei de faţă, după-ce, afară de câţî-va din oraş, erau presenţĭ esclusiv numai bărbaţĭ din Scheiu, fiind-că se tractase în special de alegerile comitatense ale cercului Scheiu, şi după-ce preşedintele a accentuat acésta şi au făcut obiecţiuuile lor , şi câţî-va dintre cei presenţĭ.

Preşedintele a rugat pe propunětor sě-şĭ amâne propunerea, pe când vor fi toţĭ representaţĭ, pentru a decide în competenţă; a mai declarat, că numai într'atâta ar puté sě satisfacă dorinţei propunětorului şi a celoralalţĭ domnĭ, décă persónele, ce vor fi nominate de cei de faţă, se vor mărgini la rolul de a-se consulta împreună cu presidiul numai şi numai asupra ordinei ḑilei şi a eventualelor propunerĭ ce vor fi a-se face unei consfătuirĭ complete a fruntaşilor noştri din tot oraşul şi comitatul cu privire la îmbunătăţirile de adus în interesul unei lucrărĭ şi mai priinciόse pe terenul comunal şi comitatens, întrunire ce va avé sě decidă apoi décă şi cum sě se alégă o comisiune pentru a studia şi propune mijlócele eficace — cu care declaraţiune propunětorul s'a şi învoit.

Nu-i esact, că preşedintele ar fi ḑis „sě i-se lase dreptul sě convóce comisiunea“. Nicĭ nu se putea sě i-se conteste acest drept preşedintelui şi prin urmare n'a avut nicĭ un motiv, ca dênsul sě se róge pentru acest drept.

Nu este esactă prin urmare nicĭ afirmarea, că *s'a decis* ca în 10 ḑile sě fiă „convocată comisiunea“. Cei de faţă şi-au esprimat diferite dorinţe în privinţa acésta, a rěmas în vigóre însě numai declararea preşedintelui, că în privinţa timpului şi a modului de procedere îşĭ reservă tóte drepturile.

De alt-fel constatăm lucrul sciut de toţĭ membrii clubului, afară de d-l Bogdan, că în restimpul acesta nu s'a petrecut nimic deosebit, care sě fi reclamat vre-o měsură de urgenţă de cătră presidiul clubului.

La partea, ce privesce scurtele convorbirĭ ale d-lui N. Bogdan cu preşedintele clubului nostru între patru ochĭ, observăm numai, pe basa informaţiunei ce-o avem, că preşedintele a arătat d-lui Bogdan franc şi lămurit cum stau lucrurile şi i-a spus sě fie pe pace, căcĭ promisiunea, ce a dat'o celor dela consfătuirea din Noemvrie şi-o va împlini.

La amenințarea ce a făcut'o d. N. Bogdan preşedintelui, întêlnindu-l pe stradă pe la mijlocul lui Februarie a. c., că va „esploata“ acéstă afacere, i-s'a rěspuns din partea celui din urmă, că póte face cum vrea, căcĭ dênsul (preşedintele) va sci sě rěspundă întot-déuna pentru faptele sale.

Nu-i adevěrat mai departe, că preşedintele ar fi spus d. N. Bogdan orĭ altora că va convoca pe d-nii din cestiune — „comisiunea“ — pentru o anumită ḑi.

Adevěrat, că d-l Bogdan a fost în ḑiua de 17 Martie st. n. la Redacţia „Gazetei“, unde a aflat pe preşedintele cetind la o masă, şi că a început din nou a-l ameninţa, că „va publica afacerea prin ḑiare“. I-s'a rěspuns scurt şi cuprinḑětor, că preşedintele n'are sě-i dea d-sale personal sémă, ci numai clubului, că nicĭ prin gând nu i-a trecut sě-l suprime séu sě-l scótă pe dênsul din vre-o comisiune.

Cel mai mare neadevěr este însě, când d. N. Bogdan susţine, că preşedintele l'ar fi „insultat“ cu acéstă ocasiune. Nu numai, că nu l'a insultat, dér martorĭ sunt cei trei domnĭ, carĭ se aflau de faţă în biroul Redacţiunei, că preşedintele clubului a fost peste měsură indulgent faţă de d. N. Bogdan, care într'un ton brusc şi-a permis de a-l „trage la rĕspundere“ înaintea colegilor sěi din Redacţiune.

D-l Bogdan ar trebui sě scie atât, că sunt consideraţiunĭ grave, ce se impun membrilor unui partid, unui club, şi carĭ le interḑic de a abusa de încrederea, de care se bucură; ar trebui sě scie, că indiferent de „rolul“ ce ar vrea sě-l jóce, disciplina şi solidaritatea de partid nu permit niměruĭ a divulga cele ce se vorbesc în consfătuirile intime. Ar trebui sě scie în deosebĭ faţă cu casul present, că nu e nicĭ decum admisibil a face responsabil pe proprietarul „Gazetei“ pentru ceea-ce lucréză preşedintele clubului şi vice-versa, deşi ambele aceste ocupaţiunĭ se unesc într'o singură persónă.

Décă dér d. profesor N. Bogdan, rěu sfătuit a umblat sě sprijinéscă fóia aradană în campania ei contra proprietarului „Gazetei“, sě se fi mărginit cel puţin a ataca pe acesta din urmă, nu însě a umbla sě „blameze“, cu afirmărĭ neesacte şi neadevěrate, pe preşedintele clubului.

Décă vré sě desvólte zel, are teren de ajuns, dér nu acésta este calea de a se face lăudat.

SCIRILE DILEI.

— 11 (24) Martie.

Tinerimea universitară română şi congresul studenţesc. *„K. E.“* scrie, că tinerimea universitară română din Budapesta şi Cluşiŭ, drept rěspuns la declaraţiile ministrului *Wlassics* şi ale celor doi rectorĭ, a hotărît *sě nu participe* la congresul studenţesc din Budapesta. Ei vor redacta un memorand, care se va traduce în limbile francesă, italiană, germană, în care vor espune causele absentării lor şi-l vor da representanţilor universităţilor.

Academia Română a ţinut Vinerĭ şedinţă publică. D-l Grig. *Tocilescu* a făcut o comunicare despre „Monumentele privitóre la Burebiste, regele Dacilor din primul secol înainte de Christos“, ér d-l *Hepites* despre „O primă încercare asupra lucrărilor astronomice din România până la finele secolului XIX“.

Inmormêntarea regretatului căpitan în pensiune *L. Roman*, s'a sěvěrşit erĭ, în 23 Martie. Era de faţă d-l general Tappeiner, împreună cu numeroşĭ ofiţerĭ superiorĭ şi inferiorĭ din tóte armele garnisónei din Braşov, precum şi un distins public civil. O companie a reg. Nr. 2 sub comanda d-lui căpitan Bertl cu musica militară a dat ultimele onorurĭ repausatului. La mormênt, părintele Brumboiu din, Tohanul-vechiŭ, care a oficiat prohodul a pronunţat un mişcător discurs, apreciând meritele militare şi civile ale defunctului.

Regele României a binevoit a dărui museului etnografic din Bucurescĭ tunica, pe care a purtat'o în timpul campaniei din anii 1877/78, precum şi alte obiecte de valóre şi cu caracter istoric.

Croaţii şi ortodoxia. Studenţii universităţii din Agram au avut sěptěmâna trecută o întrunire, în care au desbătut cestiunea trecerei imediate la ortodoxism, din causă, că Vaticanul se opune la întroducerea liturghiei în limba vechiă sêrbéscă.

Principele şi principesa de Hohenzollern au sosit Sâmbătă în Bucurescĭ. La gară au fost întêmpinaţĭ de Regele Carol şi de principii moştenitorĭ Ferdinand şi Maria şi de micii principĭ Carol şi Elisabeta.

Comunitatea de avere din Caranseheş a fondurilor grăniţăresci este convocată pe ḑiua de 3 Aprilie 1902.

P. S. Sa episcopul I. Goldiş, după o absenţă de mai multe sěptěmânĭ petrecute în Rontău, s'a reîntors la reşedinţa sa din Arad.

„Ne jidovim“. Ḑiarul „Alkotmany“ publicând statistica şcólelor secundare din Budapesta spune, că între cei 6656 de elevĭ secundarĭ împărţiţĭ la 10 şcóle secundare clasice, erau *2357 jidovĭ*, ér celelalte confesiunĭ se împart, precum urmézǎ: 2671 catolicĭ, 508 augustanĭ, 588 ev. ref., alte confesiunĭ 113. Adecă 42.8% catolicĭ, *37.8% Jidovi*, 9.4% reformaţĭ şi 1·8% alte confesiunĭ. La cele 5 şcóle reale erau 1140 catolicĭ, 140 aug. ev., 103 ev. ref., *1374 Jidovĭ*, 23 alte confesiunĭ, adecă 41.% catolicĭ, 5·1% aug., 3·7 ref., *49·4% Jidovi*, alte confesiunĭ 6.8%. „Cu un cuvênt progresăm“ ḑice „Alkotmany“.

Dr. Teodor Nicolau, profesor la liceul internat din Iaşĭ, a fost ales membru onorific al societăţii mineralogice din Paris.

Bóla principesei de Wied, mama Reginei României, s'a agravat. La patul bolnavei au sosit până acum Regina României, Regina Suediei, marele duce de Baden şi prinţul Nicolae de Nassau.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au întrat dela *„Mielul“*, cassă de păstrare în Poiana Sibiiului *30 cor.*, dela *„Sleaua“*, instit. de econ. şi credit din Petrovoselo *10 cor.*, dela *„Corvineana“*, instit. de credit şi econ. din Huniedóra *50 cor* şi dela *„Lugoşana“*, instit. de credit şi econ. în Lugoş *50 cor.* Dela d-na *věd. Bălaşa Blebea* cotisaţie anuală *20 coróne.* — Priméscă onoraţii donatorĭ cele mai vii mulţămite. — *Direcţiunea şcólelor medii gr.-or. române din Braşov.*

Emigrarea Jidovilor din România. „N. fr. Presse“ primesce din Bucurescĭ scirea, că e în perspectivă apropiată o emigrare în massă a meseriaşilor evrei.

Isvorul de apă minerală Căciulata. Un proprietar din România, a căruia soţie s'a tămăduit de bóla de rinichĭ folosind apa minerală dela Căciulata, ne reamintesce, că acest renumit isvor a fost distrus în urma reversării Oltului în vara trecută din care causă, isvorul nu mai póte fi întrebuinţat. E forte de dorit, ca guvernul român sě ia cât mai grabnice měsurĭ, ca sě repareze şi restabiléscă isvorul dela Căciulata, aflat de renumit pentru bóle de rinichĭ ect. şi care, unic în feliul sěu în tótă Europa. aducea vindecare la sute şi mii de suferinḑĭ.

Teatru german. Drama *„Alt Heidelberg“* de Meyer-Förster, care s'a dat Sâmbătă şi Duminecă, a întrunit un public forte numeros, care prin aplausele sale repeţite a dovedit, că a fost pe deplin satisfăcut de prestaţiunile escelente ale trupei, care a redat în mod forte viu cu deosebire scenele din viaţa şi petrecerile nejenate şi pline de farmec ale studenţilor din Heidelberg. Piesa a fost bine studiată şi ne înfăţişéză frumóse momente, unde plăcerile şi farmecele lumei sunt părăsite faţă de-o sfântă datorie.

Mâne Marţĭ, se va juca piesa *„Der zerbrochene Krug“* de Kleist în rolul principal cu d-l *Albert Heine* dela teatrul curţii din Viena ca óspe.

Krüger despre rěsboiŭ

Henry de Honnax a făcut ḑilele acestea o visită lui *Krüger*. Cu ocasia acésta Krüger a spus, între altele, următórele despre rěsboiul din Africa-de-Sud:

...„Vai nouě, décă nu ne apěrăm independenţa. Sě nu pedepsim însě rěul cu rěu. Décă ei (Englesii) ne espulséză, ba ne şi esecută prisonierii, noi nu urmăm pilda acésta rea. Bine sciu, că opinia publică condamnă une-orĭ marinimositatea nóstră. Dér Domnul a ḑis: a mea este rěsbunarea. Femeile şi copiii noştri zac în închisorĭ, sufer miserii şi se luptă cu mórtea. Englesii cred, că în chipul acesta ne vor stîrpi rassa. Noi însě nu ne temem. Dumneḑeu ne-a condus până acum cu braţul sěu bun. El a ridicat bărbaţĭ între noi, carĭ prin conducerea Lui au făcut minunĭ. Ce s'ar fi ales din noi, décă Dumneḑeu nu s'ar fi luptat cu noi şi pentru noi? Numai ómenĭ suntem şi ceea-ce Dumneḑeu a făcut pentru noi, trece peste mintea omului. El ne va conduce la triumful final, căcĭ unde se întrepune Dumneḑeu, acolo e dreptul şi dreptatea.

„Triumful e al nostru. Nicĭ nu póte fi alt-fel, căcĭ fără de voia lui Dumneḑeu nu ne pot nimicĭ. La începutul rěsboiului am ḑis, că acest rěsboiŭ va fi estra-ordinar şi va pune lumea în uimire. N'am ḑis acésta pentru-că a-şĭ fi avut încredere în propriele nóstre puterĭ. Sciam noi forte bine, că suntem popor mic, care în curênd îşĭ va seca isvórele. Increderea mi-am luat'o din promisiunea Atotputernicului, care a ḑis, că în strîmtorarea nóstră sě ne întórcem cătră El şi ne va ajuta. Pe basa promisiunei lui Dumneḑeu am ḑis, că rěsboiul acesta va pune lumea în uimire.

„Inimicii noştri au susţinut, că ne-au anectat republicele şi că prin acésta ne-am pierdut ţéra şi naţionalitatea. Anexiunea acésta însě e o nimica, fiind-că cetăţenii noştri liberĭ numai pe Dumneḑeu îl recunosc de domn al lor. Dela el şi-au căpětat dreptul şi libertatea şi până când trăesce el nu li-le va lua, şi-le vor apěra până la ultima picătură de sânge. Au ḑis, că rěsboiul e încheiat, că pacea e restabilită şi nu mai sunt decât micĭ cete de banditĭ şi tâlharĭ. Dér aḑĭ lumea întrégă scie, că proclamaţiile acestea nu corěspund adevěrului.

„Ne-au propus pace cu amnestie cu agratiare şi cu sprijin bănesc. Dér cu ce preţ? Cu preţul independenţei, ca şi când acésta ar fi o marfă de vêndare; Nu, cu tóte comorile din lume nu ni-ar puté plăti libertatea, fiind-că Dumneḑeu ni-a dat'o şi ar trebui sě-l negăm pe el, décă am renunţa la dênsa.

„Ne-am adresat tribunalului internaţional şi la consciinţa guvernelor, ca sě ne facă dreptate. Până acum n'am fost ascultaţĭ, dér nicĭ noi nu ne-am pierdut curagiul. Décă Domnul va provoca guvernele acestea, ele vor fi silite a-l asculta şi a-se întórce pe calea, ce li-o va arăta el, atuncĭ va asculta şi poporul şi guvernul engles. Vor fi siliţĭ a-şĭ deschide ochii şi a vedé. Multe nedreptăţĭ şi asuprirĭ a trebuit sě îndurăm, însě consciinţa creştinéscă nu sufere ura. Regret rětăcirile poporului engles şi suferinţele luĭ, căcĭ har Domnului sunt şi în mijlocul lui ómenĭ, carĭ ar fi aplecaţĭ sě mérgă dimpreună cu noi pe calea creştinătăţii. Doresc, ca ochii sě li-se deschidă.

....„Rěsboiul acesta a fost până acum o conjuraţie în contra dreptăţii. Când lucrurile vor sta în lumină adevěrată înaintea lumii, Anglia va roşi de ruşine, că a fost înşelată de factorii şi miniştrii ei. Factorii aceştia nicĭ aḑĭ n'au părăsit politica mistificării. Ei susţin, că independenţa nóstră nu e compatibilă cu pacea în Africa-de-Sud. Asta e o calomnie, căcĭ adevěrul e tocmai contrarul. Décă ne vor lua independenţa, rěsboiul nu se va sfîrşi nicĭ-odată. Mai ḑic factorii aceştia, că autorităţile civile şi militare englese sunt stăpânii celor douě republice. Nicĭ acésta nu-i adevěrat, fiind-că Englesii stăpânesc numai acolo, unde se află trupele lor, alt-fel întregul teritoriu uriaş se află în mâna autorităţilor nóstre. Cucerirea nu progreséză, ci regreséză. Fie-care ḑi îi costă pe Englesĭ sume colosale şi, ce-i mai mult, şi prestigiul, onórea şi influinţa lor politică.

„Aḑĭ e posibilă încă o pace cinstită şi îndată-ce se vor deschide ochii poporului şi guvernului engles, pacea se va face, fiind-că rěsboiul n'are altă urmare decât continuarea rapacităţii şi minciunei inimicilor noştri. Rog pe Dumneḑeu, ca la minunile, ce le-a făcut şi până acum, se mai adaugă şi minunea, de a înlătura orbia Englesilor“.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 24 Martie. Fostul ministru-preşedinte *Coloman Tisza a murit.* Se fac marĭ pregătirĭ pentru înmormêntare.

Constantinopol, 23 Martie. Scirea colportată despre o încordare între Turcia şi România, se desminte.

*Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.***
*Redactor responsabil: **Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 bani pentru recomandaţie.)

„Consideraţiuni istorice asupra asociaţiunii popórelor şi aplicaţiunelor la *natiunea nóstră*“ de *Ioan Clinciu* profesor în Bucurescĭ. Preţul 2 cor. (+ 10 b. prt.)

Ţiganii, schiţă istorică, de *I. P. Reteganul.* Preţul 1 cor. (+10 b. p.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor *Lewis Valace.* Tomul I costă cor. 1·50 Tom II cor 1·40 (+ 30 b. porto de fia-care.)

A apărut *Istoria lumii* partea a III-a tălmăcită de preotul C. *Morariu*, după Dr. Th. B. Welter.

Taina norocului séu Povestea satului Nemernicenĭ de Tache *Brânduş*. Acéstă carte e fórte potrivită pentru poporul nostru şi costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade poporale de Avram *Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de şcólă de I. *Dariu*, 30 b plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educaţiunii de I. *Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b)

Idealul învĕţătorului român de *I. Dariu*, 40 b (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolo traducere în românesce de membrii soc. de lect. „Inocenţiu M. Clain“ din (Blaşiu. Preţul 2 cor. pentru România. 3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene originale şi daco-române de P. *Vulcan*, cor 2 (pl. porto 10 b.)

Cartea Săténului, novele de Em. *Pôrâeanu* cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In vêltóre“ novele şi impresii de *Vlăhuţă*, cor. 1·2? (porto 10 b.)

„Amicul tinerimei“, Anul I. fóia de cunoscinţe folositóre de prof. I. *Moşil*, legat în păreţĭ tarĭ costă 5 cor. (por. 20 b.)

Dietetica poporală, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conţine vre-o 25 figurĭ în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto;

Umbre şi luminĭ poesii de Em. *Pârâeanu*, cor. 2·50 (porto 20 b.)

Cugete şi consideraţiunĭ din esperienţa vieţiĭ lui Arghirobarb. Conţine 170 de sfaturĭ înţelepte, scóse din păţania vieţiĭ. Preţul 20 b. (cu posta 24 b.

Pilde şi sfaturĭ pentru popor, de *Ioan Pop Reteganul.* Cartea conţine vre-o 24 descrierĭ carĭ cuprind diferite învĕţăturĭ pentru trebuinţele ţeranilor noştri. 50 b (+ 10 b. porto.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viéţa Românilor bihorenĭ, de *L. Rudow-Sucin.* 148 pag. 8°. Preţul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel séu Pribeagul îndrăgostit Tradusă de *Dr. T.* Preţul 60 b. (+ 6 b. porto.

Toaste pentru tot felul de persóne şi ocasiunĭ, de *Tit. V. Gheaja*, spiritual la instit. de corecţiune din Gherla. Pr. 40 b. (cu posta 44 b.).

Buchetul, culegere de cântărĭ bĕtrânescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 50 b. (cu porto 56 b.)

Risete şi zimbete, de *T. V. Gheaja*, cu 254 de anecdote. păcăliturĭ şi povestirĭ glumeţe. Preţul 60 b. (cu posta 70 b.)

125 chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul.* Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Nopţi de érnă novele pentru popor, de *George Simu.* Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4° 250 pag. Preţul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opşaguri, cât cioplite cât pilite şi la lume împărţite. de *I. P. Reteganul.* Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schiţe din Italia de Teodor *Bulc*, reţul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Amintiri din Grecia de Teodor *Bulc*; preţul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Poesii poporale despre Avram Iancu adunate şi publicate de Simeon Fl. *Marian* Preţul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bugnariu.* Preţul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tractat introductiv despre frumos şi artă de prof. Dr. Iosif *Blaga* Preţul coróne 3.60 (plus 30 b porto.)

„Pe pragul mormêntului,“ de preotul *G. Simu*, conţine versurĭ funebrale pentru popor şi pentru inteligenţĭ. Pr. 50 banĭ (+ 6 b. porto).

Buchete de florĭ, culese din grădina limbei române pentru copiĭ, fascicola III de I. T Totau, înv. Ed. I. Pr. 20 b. porto 5

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Preţul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilia, prosă şi versurĭ, de Sextil Puscariu. Preţul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferenţa ţinută a Atheneu român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885, preţul 50 b. plus porto 5 banĭ

Dialogul Ţiganului cu Sân-Petru la pórta raiului séu glume şi petreceri de ajuns. Manual lucrat după biblia ţigănéscă de Aron Boca Velcherescu 50 banĭ plus 5 b. porto.

Monológe de Antoniu Pop:

Nr. 1. Pe neaşteptate . . .	08 b.
Nr. 2. Pentru ce am rĕmas flăcău bĕtrân	16 b.
Nr 3 La anul nou	08 b.
Nr. 4. Ce nicĭ prin minte nu mi-a trecut	08 b.
Nr. 5. O patanie	08 b.

Tóte la olaltă 48 b. plus 10 b. porto.

Asupra situaţiunei, articolĭ şi foişóre de Ioan A. Lăpedat. Preţ. 40 b. pl. 10 b. porto.

Influinţa francesă în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iaşĭ Cu 50 b. + 5 b. porto.

Pribeag, ediţia I-a de Ioan Iosif Sceopul Preţ. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preţ. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Infocata şi nenorocita dragoste a lui Filarot şi Antusei, o povestire fórte frumósă în versurĭ, păstrată din bĕtrânĭ. Preţ. 24 b pl. 3 porto.

Prosă şi versurĭ. fabule de Gr. M. Alexandrescu preţul 30 b. plus 5 b porto.

Istoria lui Stan Păţitul. Partea a II-a. **Femeia** în versurĭ pentru popor de I. Tom Totan învĕţător, preţ. 20 b. plus 3 b. porto

Scriitorĭ, cetitorĭ şi criticĭ de N. Radulescu-Niger 50 b. plus 5 b porto.

Imbunătăţirea stărei sĕtenilor de Gr. G. Pencescu, preţ. 50 b. + 5 b. porto.

Lira Sionului séu cântarea sĕrbătorilor de Aron Boca Velcherescu 50 b. plus 10 b. porto.

Buna chivernisélă, carte pentru toţĭ întocmită după ideile lui Sam. Smiles de Theodor V. Păcăţianu. 40 banĭ plus 5 b. porto.

Monologurĭ în versurĭ seria a 2-a după Auguste Vacquerie, Eugene Manuel, Uhland, Emile Goudean, E. Grenet-Dancour şi L. Ratisbonne de Nicolae Ţincu. 1 cor. plus 5 b. porto.

Cu vêrful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor plus 10 b. porto.

Ionel educaţiunea unui bun copil. Carte pentru părinţĭ şi alţi educatorĭ. „Principele morale şi creştinescĭ“ de care trebue să se conducă părinţiĭ în educaţiunea copiilor. Copiĭ bine crescuţĭ sunt cea mai scumpă visterie a părinţilor şi cel mai bun prinos pe altarul neamului de *V. Gr. Borgovanu* profesor de filosofie şi pedagogie. Preţul 2 cor. plus 20 b. porto.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.
Valabilĭ din 1 Octomvrie st. n. 1901.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·8 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clujiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.

Dela Braşov la Bucuresci:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
III. Tr. mixt. la óra 6·55 min. séra.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clujiu).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.16, cu Ciuc) Szereda. la óra 10.41 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu)

I Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8 dim.
II. Tr. accel. peste Clujiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 10·25 min séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·27 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5 — m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20)
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gvimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt. la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8 54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7· 2 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·17 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.